

Κυριακή Η' Λουκά: Η παραβολή του καλού Σαμαρείτη

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)



Πρωτότυπο Κείμενο

«Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, νομικός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, πειράζων αὐτόν και λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν· εἶπε δὲ αὐτῷ· Ὅρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποιεῖ καὶ ζήσῃ. ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτόν εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστὶ μου πλησίον; ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ, καὶ λησταῖς περιέπεσεν· οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτόν ἀντιπαρῆλθεν. ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθε. Σαμαρείτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτόν ἐσπλαγχνίσθη, καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτόν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτόν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ· καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ

πανδοχεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὃ, τι ἂν προσδαπανήσης, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστάς; ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

Νεοελληνικὴ Απόδοση

Εκείνο τον καιρό, κάποιος νομοδιδάσκαλος παρουσιάστηκε στον Ιησού, και για να τον φέρει σε δύσκολη θέση του είπε: «Διδάσκαλε, τι πρέπει να κάνω για να κερδίσω την αιώνια ζωή; » Ο Ιησούς τον ρώτησε: «Ο νόμος τι γράφει; » Εκείνος απάντησε: «Να αγαπᾶς τον Κύριο το Θεό σου μ' ὅλη την καρδιά σου και μ' ὅλη την ψυχή σου, μ' ὅλη τη δύναμή σου και μ' ὅλο το νου σου· και τον πλησίον σου ὅπως τον εαυτό σου». «Πολύ σωστά απάντησες», του εἶπε ο Ιησούς· «αὐτό κάνε και θα ζήσεις». Εκείνος ὁμως, θέλοντας να δικαιολογήσει τον εαυτό του, εἶπε στον Ιησού: «Και ποιος εἶναι ο πλησίον μου; » Πήρε τότε αφορμή ο Ιησούς και εἶπε: «Κάποιος ἄνθρωπος, κατεβαίνοντας ἀπὸ τα Ἱεροσόλυμα για την Ἱεριχώ, ἔπεσε πάνω σε ληστές. Αυτοὶ τον ξεγύμνωσαν, τον τραυμάτισαν και ἔφυγαν παρατώντας τον μισοπεθαμένο. Ἀπὸ εκείνο το δρόμο ἔτυχε να κατεβαίνει και κάποιος ιερέας, ο οποίος τον εἶδε, ἀλλά τον προσπέρασε χωρίς να του δώσει σημασία. Το ἴδιο και κάποιος λευίτης, που περνούσε ἀπὸ εκείνο το μέρος· παρ' ὅλο που τον εἶδε κι αὐτός, τον προσπέρασε χωρίς να του δώσει σημασία. Κάποιος ὁμως Σαμαρείτης που ταξίδευε, ἦρθε προς το μέρος του, τον εἶδε και τον σπλαχνίστηκε. Πήγε κοντά του, ἄλειψε τις πληγές του με λάδι και κρασί και τις ἔδεσε καλά. Μάλιστα τον ἀνέβασε στο δικό του το ζῶο, τον ὁδήγησε στο πανδοχεῖο και φρόντισε γι' αὐτόν. Την ἄλλη μέρα φεύγοντας ἔβγαλε κι ἔδωσε στον πανδοχέα δύο δηνάρια και του εἶπε: φρόντισέ τον, κι ὅτι παραπάνω ξοδέψεις, ἐγὼ ὅταν ξαναπεράσω θα σε πληρώσω. Ποιος λοιπὸν ἀπ' αὐτοὺς τους τρεις κατὰ τη γνώμη σου ἀποδείχτηκε πλησίον εκείνου που ἔπεσε στους ληστές; » Ο νομοδιδάσκαλος απάντησε: «Εκείνος που τον σπλαχνίστηκε». Τότε ο Ιησούς του εἶπε: «Πήγαινε, και να κάνεις κι ἐσύ το ἴδιο».

Σχόλιο

Η ευαγγελικὴ περικοπὴ που σήμερα ἀκούσαμε εἶναι η γνωστὴ παραβολὴ του καλοῦ Σαμαρείτου. Ἀφού ο Κύριος μας ἐρωτήθηκε ἀπὸ ἓνα νομικό, δάσκαλο δηλαδή του Μωσαϊκοῦ Νόμου, ἀπαντᾶ στο ἐρώτημα «τι ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; » Τι πρέπει, δηλαδή, να κάνω για να κληρονομήσω την αἰώνια ζωή; Ο ιερὸς Ευαγγελιστὴς σημειώνει για το νομικό και το ἐξῆς: «ἐκπειράζων αὐτόν», ἤθελε δηλαδή να παγιδεύσει τον Ιησού, να τον φέρει σε δύσκολη θέση. Δεν τον πίστευε ως Θεό και τη διδασκαλία του τη θεωρούσε ἀντίθετη με ὅσα ἔλεγε ο Νόμος του Μωϋσέως. Προσῆλθε λοιπὸν στο Χριστό χωρίς ἀγαθὴ πρόθεση, θέλοντας ἀπλά

μέσα από τη συζήτηση να φανεί η αντίθεση του Χριστού με το Νόμο πράγμα που θα σήμαινε, πως ούτε Θεός ήταν, ούτε προερχόταν «εκ Θεού».

Ο Χριστός όμως που «γινώσκει τα κρύφια των καρδιών ημών», παρόλο που γνωρίζει ότι ο νομικός δεν αγνοεί την απάντηση στο ερώτημα που ο ίδιος έθεσε, εντούτοις απαντά στο νομικό. Αυτός που ήλθε «σώσαι το απολωλός» δεν τον αποπαίρνει για το ύπουλο ερώτημά του, αλλά απαντά με νέο ερώτημα «εν τω νόμω τι γέγραπται; πώς αναγινώσκεις; ». Στο ερώτημα λοιπόν του Χριστού «τι γράφει ο Νόμος, τι διαβάζεις σ' αυτόν» ο νομικός απαντά: «αγαπήσεις Κύριον τον Θεόν σου εξ όλης της καρδιάς σου και εξ όλης της ψυχής σου και εξ όλης της ισχύος σου και εξ όλης της διανοίας σου, και τον πλησίον σου ως εαυτόν». Μέχρι εδώ πολύ ωραία τα είπε ο νομικός. Είναι αλήθεια πως δεν υστερούσε στην εξωτερική γνώση του Νόμου. Γνώριζε το γράμμα και αγνοούσε το πνεύμα. Γι' αυτό ο Χριστός προχωρεί στην ουσία, στο «ποίει», στην έμπρακτη δηλαδή εφαρμογή όλων αυτών που γνωρίζει διανοητικά ο άνθρωπος.

Ο Χριστός όμως επιπρόσθετα αναιρεί τις προϋποθέσεις του νομικού. Διδάσκει πως το κοινό που έχει μ' εμάς κάποιος, για να είναι «πλησίον» μας, δεν είναι ούτε το αξίωμα ούτε η αρετή, ούτε ο τόπος καταγωγής, ούτε οτιδήποτε άλλο, παρά μόνο η κοινή ανθρώπινη φύση. Όσοι μετέχουν σ' αυτή είναι πλησίον μας. Σ' αυτούς οφείλουμε κι εμείς να είμαστε «πλησίον» τους με την αγάπη, τη φροντίδα, την καλή μας διάθεση, και ιδιαιτέρως όταν βρίσκονται σε δύσκολη θέση και έχουν ανάγκη βοήθειας. Η αγάπη και τα φιλόανθρωπα αισθήματα μας για τον πλησίον δεν πρέπει να περιορίζονται σε λόγια μόνο. Είναι ανάγκη να μεταφράζονται σε πράξεις και συγκεκριμένες ενέργειες. Όπως η πίστη έτσι και η αγάπη αν δεν συνοδεύεται από τα ανάλογα έργα, είναι νεκρή και ανώφελη. Αυτή την έμπρακτη αγάπη, την αγάπη των έργων, μας δείχνει ο καλός Σαμαρείτης. Αυτήν αποζητά και ο πλησίον μας. Ο φτωχός θέλει βοήθεια, ο πεινασμένος ψωμί, ο γυμνός ένδυμα, ο φυλακισμένος την επίσκεψη, ο άρρωστος τη συμπαράσταση, ο κατάκοιτος την περιποίηση.

Ο άγιος Ιάκωβος ο αδελφόθεος, θέλοντας να τονίσει το χρέος της έμπρακτης αγάπης λέγει: «Εάν ένας αδελφός ή μια αδελφή δεν έχουν να ντυθούν και να συντηρηθούν και κάποιος από σας τους πει, «Πηγαίνετε στο καλό, ζεσταθείτε και χορταστείτε», και δεν τους δώσετε τα αναγκαία για το σώμα, ποιο το όφελος; »(Ιακ 2, 15-16). Τα λόγια όσο καλά κι αν είναι δεν ωφελούν όταν ο άλλος έχει ανάγκη από την έμπρακτη αγάπη μας. «Τεκνία», μας συμβουλεύει ο Ευαγγελιστής της αγάπης, «μη αγαπώμεν λόγω, μηδέ γλώσση, αλλ' εν έργω και αληθεία» (Α' Ιω. 3,18).

Η αγάπη είναι τροφός και μητέρα της αιώνιας ζωής. Αν ζήσουμε την παρούσα ζωή

ως αγάπη και κοινωνία με τον Θεό και τον άνθρωπο, θα ενωθούμε με τον Θεό και αυτή η ένωση θα είναι «Θεία και ανεννόητος (άπειρος) ηδονή», ενώ για όσους αρνηθούν την αγάπη θα είναι «ανεκκλήτως οδύνη» (άγιος Μάξιμος). Αυτή δε η ζωή ως αγάπη είναι καρπός της νεκρώσεως των παθών μας.

Ο καλός Σαμαρείτης δεν είναι άλλος από τον Κύριο μας Ιησού. Ήρθε στον κόσμο, έγινε άνθρωπος, δίδαξε και θαυματουργήσε, σταυρώθηκε και αναστήθηκε και τέλος ίδρυσε την εκκλησία του, το μεγάλο τούτο πανδοχείο, από αγάπη και μόνο για εμάς. Για όλους εμάς τους ανθρώπους που ήμασταν πεσμένοι και πληγωμένοι από τους νοητούς ληστές, τους δαίμονες. Εκείνος μας αγάπησε, έσκυψε πάνω μας, έπλυνε τις πληγές και έδεσε τα τραύματα μας. Μας οδήγησε στην Εκκλησία του. Και από κει μας υποδέχεται στην ουράνια Βασιλεία του.